



CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 6 din data de 15.01.2025

Dosar nr. 668/2022

Petiția nr. 6497/20.09.2022

Petenți: ...

- Partidul Uniunea Salvați România - filiala județeană Hunedoara

Parte reclamată: ...

Obiect: afirmații cu caracter discriminatoriu la adresa unui grup de persoane

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1.

2. **Partidul UNIUNEA SALVAȚI ROMÂNIA - filiala județeană Hunedoara** cu sediul în Deva, str. 1 Decembrie 1918, nr. 13, jud. Hunedoara, e-mail: presedinte.hd@usr.ro

3.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților

4. – **președinte al Consiliului Județean Hunedoara** cu comunicarea actelor de procedură la sediul Consiliului Județean Hunedoara cu sediul în Deva, str. 1 Decembrie 1918 nr. 28, jud. Hunedoara, e-mail: cabinet.presedinte@cjhunedoara.ro

5.

II. Procedura de citare

6. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

7. Prin adresa înregistrată sub nr. 6497/13.10.2022 au fost citați petenții, iar prin adresa înregistrată sub nr. 7249/13.10.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu în data de 07.11.2022.

8. Procedură legal îndeplinită.

9. La data audierii părțile au fost absente.



- 10.** Partea reclamată transmite punct de vedere înregistrat sub nr. 7869/03.11.2022 care este comunicată petenților prin adresa înregistrată sub nr. 9421/30.12.2022.
- 11.** Prin adresa înregistrată sub nr. 7995/08.11.2022 petenții transmit împuternicire Birou Județean USR Hunedoara și decupaj video emisiune "Ora exactă" emisiune a postului de televiziune Antena 3 Deva din data de 12.09.2022, care este comunicată părții reclamate prin adresa înregistrată sub nr. 9421/30.12.2022
- 12.** Petenții depun concluzii scrise prin adresa înregistrată sub nr. 296/16.01.2023.
- 13.** Prin adresa înregistrată sub nr. 839/03.02.2023 partea reclamată depune concluzii scrise.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

- 14.** Prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 6497/20.09.2022 petenții reclamă aprecierile făcute de către partea reclamată în cadrul emisiunii televizate "Ora exactă" din data de 12.09.2022, de la postul de televiziune Antena 3 Deva.
- 15.** Începând cu minutul 34:00 al înregistrării, partea reclamată a afirmat, în contextul discuției referitoare la celebrarea evenimentului ocazionat de comemorarea eroului Avram Iancu la Țebea, faptul că o serie de *măscărici (...)* au depus coroane, iar „ei erau USR”. Mai mult, acesta a afirmat că *fosta subprefectă a județului Hunedoara (cu referire la petentă) din partea USR, era acolo și mesteca gumă (...) probabil o dureau măselele (...) și mai era o doamnă și le- am spus doamnelor, cel puțin că sunteți femei, ar trebui să vă comportați... eu cred că prefectul județului Hunedoara n-a învățat-o să facă așa. Iată ce oameni, dacă ăștia pot fi numiți oameni (...) nu fac altceva decât să arate mojicia de care dau dovadă (...).*
- 16.** La replica moderatorului care a încercat să tempereze declarația părții reclamate, acesta a reiterat că cei de la USR *sunt extremiști... păi cum să nu fie extremiști când ei nu cred în Biserică, în țară, în familie ...azi mâine o să văd cele doamne care au fost acolo că se pupă una pe alta.* Cu toate că moderatorul a încercat să contracareze cele spuse de către invitat, acesta a continuat seria de alegații discriminatorii menționând că *„doamna a fost prefect (subprefect), nu știu cum a ajuns acolo, dar trebuie să aibă o demnitate... s-a făcut de toată minunea.*
- 17.** Prin cele afirmate, se induce ideea că funcția pe care a deținut-o petenta, cea de subprefect, nu ar fi fost demnă de o femeie și că nici nu a fost instruită în mod corespunzător de domnul prefect. Este evidentă tenta misogină a acestor afirmații care nu fac altceva decât să promoveze în spațiul public un comportament discriminatoriu la adresa femeilor care ocupă funcții publice. Totodată, caracterizările părții reclamate referitoare la ideologia USR, catalogându-l drept un partid extremist, nu face altceva decât să promoveze un discurs al urii, stigmatizând un grup de persoane care fac parte din partidul Uniunea Salvați România, partid cu statut parlamentar, democratic care și-a asumat public o doctrină politică în acord cu valorile liberalismului și ale statului de drept.
- 18.** Probatoriu: link al înregistrării video a emisiunii televizate: dovada interesului legitim al petentei, faptul că a deținut calitatea de subprefect a județului Hunedoara,

19. Prin concluziile scrise, înregistrate sub nr. 296/16.01.2023, petenții susțin că îndeplinesc, în mod cumulativ, toate condițiile necesare pentru a fi calificate drept fapte de discriminare și sancționate ca atare:

a. Condiția existenței unui tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință este îndeplinită având în vedere că prin modul în care partea reclamată a înțeles să prezinte evenimentele petrecute la data de 12.09.2022, a adus jigniri și insinuări cu privire la femeile prezente la evenimentul amintit, în ciuda faptului că grupul persoanelor prezente era format și din bărbați, iar în jurul acestuia erau prezente și terțe persoane care veniseră la mormântul lui Avram Iancu. Acest aspect este relevant și de alegația total nepotrivită și vădit discriminatorie a persoanei reclamate care a afirmat că *„azi mâine o să văd cele două doamne care au fost acolo că se pupă una pe alta”* care indică în mod clar o atitudine jignitoare și discriminatorie la adresa persoanelor cu orientări sexuale diferite. Același tratament diferențiat este manifestat inclusiv în ceea ce privește alegațiile referitoare la partidul USR; discursul politic al părții reclamate a încălcat limitele dreptului la liberă exprimare, a cărui exercitare nu este absolută și care ar trebui circumscrisă ordinii publice și bunelor moravuri; or, prin afirmațiile făcute, acesta a avut ca obiectiv politic și personal promovarea unui tratament degradant la adresa unui grup de persoane înscrise într-un partid politic legal constituit. A aprecia că cei de la USR *sunt extremiști...păi cum să nu fie extremiști când ei nu cred în Biserică, în țară, în familie* reprezintă o vădită încălcare a limitelor dreptului la liberă exprimare, în contextul în care prin astfel de alegații formulate la un post de televiziune au fost aduse grave prejudicii de imagine formațiunii politice USR, față de care domnul a făcut afirmații instigatoare la ură, inclusiv aluzii privind o pretinsă poziționare a partidului USR împotriva intereselor și valorilor naționale.

b. Condiția existenței unui criteriu de discriminare este îndeplinită având în vedere faptul că afirmațiile părții reclamate sunt discriminatorii prin raportare la următoarele criterii relevate explicit în stenogramele atașate: sexul, orientarea sexuală și apartenența la o anumită formațiune politică legal constituită.

c. Condiția tratamentului diferențiat care are ca scop înlăturarea recunoașterii, în condiții de egalitate, a unor drepturi recunoscute de lege este la rândul său îndeplinită în contextul în care prin afirmațiile sale, persoana reclamată insinuează faptul că dreptul la apartenență politică la partidul USR implică, în viziunea acestuia, asumarea unei atitudini extremiste, împotriva intereselor naționale. Ca atare, partea reclamată a apreciat că nu poate fi recunoscut dreptul constituțional la asociere și apartenență politică a persoanelor implicate în partidul USR, în contextul în care aceștia sunt „măscărici”, „extremiști”, „împotriva țării” și „nu pot fi numiți oameni”.

d. Condiția inexistenței unui scop legitim este evidentă, având în vedere că partea reclamată a făcut aceste afirmații strict în scop defăimător și denigrator, cu rea-credință, într-un exercițiu de imagine politică.

20. De asemenea, se apreciază că partea reclamată se prevalează de statutul de om politic pe care îl deține, apreciind că o astfel de funcție îi conferă prerogative extinse în ceea ce privește exercițiul dreptului la liberă exprimare. Cu toate acestea, se confundă apartenența politică cu demnitatea de Președinte al Consiliului Județean în care fusese invitat la emisiunea televizată. Mai mult, partea reclamată scoate din context afirmațiile făcute, încercând să își circumscrie jignirile adresate unui discurs politic. Cu toate acestea, se poate observa lesne faptul că afirmațiile acestuia au depășit cu mult limitele

oricărui mesaj politic, devenind atacuri grave, instigări la ură și denigrări față de petenți. A susține că USR este un partid de neoameni și extremist intră într-o vădită contradicție cu ideea de societate democratică și pluralism politic. Mai mult, a insinua că doamnele prezente la ceremonia de depunere a coroanelor „se vor pupa pe gură” reprezintă încă o dovadă de profundă neînțelegere și ignoranță a modului în care se pot expune opiniile „politice”. Maniera misogină, denigratoare, discriminatorie și plină de ură în care a înțeles să își expună ideile, depășește cu mult orice limită a liberei exprimări, devenind în fapt o exercitare abuzivă a acestui drept, profitând inclusiv de expunerea publică pe care i-o conferă demnitatea deținută.

Susținerile părții reclamate

21. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 7869/03.11.2022 partea reclamată susține că raportat la prevederile art. 2 alin. (4) din OG nr. 137/2000, în plângerea petenților nu se regăsește vreun aspect al discriminării cu referire la persoane aflate în situații semnificativ diferite sau comparabile. Nu se poate reține o legătură de cauzalitate între încălcarea vreunui criteriu prevăzut de normele legale și faptele sesizate, (incitare la ură, misoginism și cea referitoare la funcția de subprefect a petentei, cum că această funcție nu ar fi potrivită pentru o femeie, funcție pe care de altfel, la data prezentei nici nu o mai deține).

22. Afirmațiile făcute de partea reclamată au fost făcute în contextul în care a fost comemorat Avram Iancu, odată cu Serbările de la Țebea din data de 11.09.2022. Era în ziua de sâmbătă, înaintea datei de 11.09.2022, când la mormântul lui Avram Iancu se executau lucrări de reparații, întreținere și curățare, se turna beton în cofrag, motiv pentru care subsemnatul m-am deplasat la Țebea, tocmai pentru a constata îndeplinirea acestora în condiții optime și la timp. Exact în timpul desfășurării acestor lucrări, mai mulți reprezentanți ai partidului USR au dorit să depună coroane și în mod inconștient au intrat în perimetrul efectuării lucrărilor amintite, împiedicând activitățile de reparații și chiar au degradat o parte din lucrările efectuate. Partea reclamată susține că *”le-am spus, stimați colegi, coroanele se depun duminică, când este ceremonia de depunere de coroane, Vă rog frumos, noi facem curățenie, trebuie să amenajăm mormântul, este păcat să puneți acum pe mormânt, când noi îl curățăm, să veniți să depuneți coroana. N-au înțeles. Iar răspunsul lor știți care a fost, vă miră poate?! Răspunsul lor a fost de genul următor: noi nu vrem să depunem coroană alături de alții.”*

23. În acest context se consideră că toate afirmațiile intră sub incidența prevederilor art. 2 alin. 8 din Ordonanța Guvernului 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările și anume că nu atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, fiind de fapt exercitat dreptul la libertatea de exprimare, drept pe care îl deține în primul rând în calitate de Președinte al Consiliului Județean Hunedoara și al locuitorilor județului.

24. Partea reclamată susține că prin declarațiile făcute, nu a făcut altceva decât să își exprime opinia referitoare la cele mai importante aspecte din viața oricărui om, și anume Biserica și familia: *”Care este mai important de exemplu în România decât Biserica, familia?”*. Acest aspect prezentat în emisiune, alături de toate celelalte declarații, reprezintă în esență libertatea de exprimare ce constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale.

25. Se apreciază că prin declarațiile pe care le-a expus în cuprinsul emisiunii și prin atribuțiile pe care le exercită în calitate de Președinte al Consiliului Județean Hunedoara și în calitate de membru al Partidului Social Democrat nu a discriminat nicio persoană sau un grup de persoane, faptele prezentate în mod vădit rău-intenționat, scoase din context, de către petentă nu constituie discriminare.

26. Prin concluziile scrise, înregistrate sub nr. 839/03.02.2023, parte reclamată reiterează cele expuse în punctul de vedere.

IV. Cadrul legal aplicabil

27. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României

Art. 1

(3) "România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate."

Art. 4

„(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială. ”

Art. 16

"(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”

Art. 29 - Libertatea conștiinței

"(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc”

Art. 30 - Libertatea de exprimare

"(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de (6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.”

Art. 31 - Dreptul la informație

”(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională.

(4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.”

Art. 53 - Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

Art. 2

(1) „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.



(4) *“Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.*

(5) *“Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”*

Art. 15

„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia. ”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale

Art.10

(1) *“Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare”.*

(2) *“Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.*

Art. 14 - Interzicerea discriminării:

“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”

Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului

Art. 1 - Interzicerea generală a discriminării:

“1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau

orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

V. Motivele de fapt și de drept

28. În fapt, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării reține spre analiză o serie de informații publicate la adresa petenților, afirmațiile făcute de partea reclamată în cadrul unei emisiuni televizate, transmise și pe rețeaua de socializare Facebook, în data de 12.09.2022.

29. În drept, Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, potrivit atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Astfel, Colegiul director analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, conform art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională.

30. Prin raportare la art. 15 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director va analiza dacă fapta sesizată constituie un comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, ofensatoare, îndreptată împotriva unei persoane din cauza unei caracteristici personale (criteriu de discriminare). Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane.

31. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului, CEDO examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (*a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55*). Pe de altă parte, în contextul dreptului de a nu fi supus discriminării și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere de la care un comportament reprobabil ar fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

32. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la obiectul sesizării. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

33. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor

Omului (CEDO) prin care s-a stabilit un set de condiții pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, elemente analizate în fiecare caz în parte adus la cunoștința CNCD.

34. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

35. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 15 din O.G. nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

36. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

37. Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup minoritar, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul categoriei sociale,
- un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

38. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

39. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

40. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „*relevante și suficiente*” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „*nevoi imperioase*” („*pressing social need*”).

41. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase”**

susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

42. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

43. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv în analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care sunt redate cele ce urmează:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indifferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilită în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități.

44. În scopul de a determina dacă afirmațiile făcute de către partea reclamată au avut ca efect lezarea demnității petenților, Colegiul director va examina: *obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmațiilor.*

Obiectivul urmărit de partea reclamată

45. Obiectivul urmărit de partea reclamată este important: a dorit aceasta să disemineze informații reale publicului cu privire la un subiect ori a dorit să prezinte persoana (petenții) într-o ipostază degradantă? În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

46. Colegiul director apreciază că, în speță, în emisiunea difuzată la Antena 3 Deva partea reclamată a făcut aprecieri asupra comportamentului mai multor reprezentanți ai partidului USR, printre care și petenta, cu o zi înainte de celebrarea unui eveniment ocazionat de comemorarea eroului Avram Iancu la Țebea.

Contextul în care a fost diseminată afirmația

47. Afirmațiile au fost făcute de partea reclamată în cadrul emisiunii "Ora exactă" pe canalul de televiziune Antena 3 Deva, în data de 12.09.2022.

48. În contextul pregătirilor pentru omagierea/comemorarea lui Avram Iancu, eveniment organizat odată cu Serbările de la Țebea din data de 11.09.2022, partea reclamată supraveghea lucrările de reparații, întreținere și curățare, realizate la monumentul istoric.

În timpul desfășurării acestor lucrări, mai mulți reprezentanți ai partidului USR au dorit să depună coroane de flori și în mod inconștient au intrat în perimetrul efectuării lucrărilor amintite, împiedicând activitățile de reparații și chiar au degradat o parte din lucrările efectuate.

49. Astfel, Colegiul director nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ, neaducând atingere persoanei dintr-o anumită latură contextuală, conținutul declarațiilor fiind unul politic.

Conținutul afirmației

50. În data de 12.09.2022, în cadrul emisiunii "Ora exactă" pe canalul de televiziune Antena 3 Deva moderatorul emisiunii l-a avut ca invitat pe Președintele Consiliului Județean Hunedoara.

51. Redăm mai jos transcriptul declarațiilor, între minutul 34:05 și minutul 38:43, făcute în cadrul emisiunii, transcript pus la dispoziție de către partea reclamată:

*".....: **Apropo, a mai fost vineri un partid, da ăsta nu se numește partid, un partid extremist... a fost** (și vineri când noi încă lucram, domnu, vineri seara, când eu eram cu oameni care lucrau acolo, cu muncitori, împreună cu preot, împreună cu primaru', episcopu' nostru,, a venit la fața locului și vineri seara să verifice cum este, este mare lucru). Deci, noi toți eram antrenați acolo, **vin niște măscărici, că nu le pot spune altfel, să depună coroană pe mormântul lui Avram lancu. Și le spun la acei măscărici. Că altfel nu pot să-l numesc...***

Intervenție moderator: E prea dur cuvântul, reprezentanți... dacă spuneți că sunt de la un partid

*.....: **Nu. Nu, măscărici, vă rog să mă credeți.** Le-am spus, stimați colegi, coroanele se depun duminică, când este ceremonia de depunere de coroane, Vă rog frumos, noi facem curățenie, trebuie să amenajăm mormântul, este păcat să puneți acum pe mormânt, când noi îl curățăm, să veniți să depuneți coroana. N-au înțeles. Iar răspunsul lor știți care a fost, vă miră poate?! Răspunsul lor a fost de genul următor: noi nu vrem să depunem coroană alături de alții. Ceilalți care au depus coroane erau alții, iar ei erau USR. Și când am văzut-o acolo... **pe mine mă miră faptul cum fosta subprefectă județului Hunedoara din partea USR era acolo și numa' mesteca la gumă când depune coroana...***

Intervenție moderator: Nu putem să spunem, nu e în studio și...

*.....: **Nu, nu probabil o dureau măselele. Și mai era o doamnă care... și le-am zis, doamnelor, cel puțin că sunteți femei, ar trebui să vă comportați... Și a fost subprefect al județului Hunedoara! Eu cred că, prefectul jud. Hunedoara nu a învățat-o să facă asemenea prostii. Deci iată ce oameni, dacă ăștia pot fi numiți oameni, când mergi să comemorezi un Erou Național și tu te duci cu o zi înainte să depui coroană și spui că nu mergi să depui coroană alături de alții. Da, îi mânca cineva dacă veneau? Li se permitea și lor ca la orice partid să vină să pună coroană duminică, așa cum am pus-o toți duminică. Nici noi nu ne-am permis să punem coroană decât duminică, așa cum trebuie, fiindcă disciplina, dacă e disciplină, se respectă. Faptul în sine, dacă vrei să arăți cât ești de brav tu, că faci ceva, niște tâmpenii, **nu faci altceva decât să arate mojicia de care dau dovadă.*****

Intervenție moderator: Nu putem spune, folosiți cuvine dure. A fost opinia lor, au făcut opinie separate, dar nu sunt un partid extremist...

.....: Ba, sunt, sunt extremiști în gândire. Păi cum să nu fie extremiști când ei în Biserică nu cred, în țară nu cred, nu știu...

Intervenție moderator: Poate cred în felul lor...

.....: În familie nu cred. Care este mai important de exemplu în România decât Biserica, familia? Ei pe aceste două lucruri deosebite, pe Biserică, pe familie nu un bază. Le neagă aceste lucruri. Și atunci cum se numește un asemenea partid...?

Intervenție moderator: Nu extremist

.....: Azi, mâine o să văd că..., o să văd că cele două doamne care au fost acolo, nu știu cum le cheamă, că se pupa una cu alta...

Intervenție moderator: Domnul Președinte, nu putem spune... nu, nu, nu... nu putem face asemenea afirmații. Nu sunt aici doamnele, nu putem face..., nu putem să jignim pe nimeni...

.....: Asta nu-i jignire. Doamna fost subprefect, nu știu cum a ajuns prefect, nu-mi dau seama, aaa, pardon, subprefect, prea mare o făceam.

Intervenție moderator: Într-o alianță politică, au avut o alianță politică cu PNL-ul...

.....: Totuși trebuie să aibă o demnitate. Până unde îți permiți să strici o asemenea sărbătoare, comemorarea Eroului Național Avram Iancu. Tu te duci vineri să faci... S-au făcut de toată minunea. Cred că i-au și pozat niște colegi, dar am spus că este păcat să și punem poza să-i vadă lumea, că o să râdă lumea de ei toți."

52. De asemenea, redăm mai jos afirmațiile pe care petenții le-au inserat în sesizare:

"Începând cu minutul 34:00 al înregistrării, partea reclamată a afirmat, în contextul discuției referitoare la celebrarea evenimentului ocazionat de comemorarea eroului Avram Iancu la Țebea, faptul că o serie de **măscărici (...)** au depus coroane, iar „ei erau **USR**". Mai mult, acesta a afirmat **că fosta subprefectă a județului Hunedoara (cu referire la petentă) din partea USR, era acolo și mesteca gumă (...)** probabil o dureau măselele (...) și mai era o doamnă și le-am spus doamnelor, cel puțin că sunteți femei, ar trebui să vă comportați... eu cred că prefectul județului Hunedoara n-a învățat-o să facă așa. Iată ce oameni, dacă ăștia pot fi numiți oameni (...) nu fac altceva decât să arate mojicia de care dau dovadă (...)."

53. Colegiul director nu poate decât să constate faptul că cele relatate de petenți au fost cumva scoase din context, dar chiar și așa, nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică, neaducând atingere persoanei dintr-o anumită latură contextuală. Nici sub acest aspect nu se impune limitarea libertății de exprimare.

54. La momentul deliberării dosarului, a fost accesat link-ul indicat în petiție, https://www.facebook.com/Antena3Deva/videos/383889803940350/?extid=CL-UNK-UNK-UNK-AN_GK0T-GK1C&ref=sharing, dar materialul nu se mai regăsește.

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmațiilor

55. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului afirmațiilor supuse controlului este determinantă. Autorul afirmațiilor este politician, fost deputat, în prezent președinte al Consiliului Județean Hunedoara, fiind o persoană implicată în activitatea comunității din care face parte.

56. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar, în mod deosebit, are un caracter indispensabil pentru persoanele care sunt în categoria formatorilor de opinie, cu o vastă activitate în domeniul politic. Este esențial pentru aceste persoane să evite comentariile care pot răspândi și pot conduce la creșterea intoleranței atunci când

se exprimă în spațiul public.

Concluzii

57. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial și esențial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

58. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei,).

59. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

60. De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

61. Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director constată că nu sunt încălcate prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, fapt pentru care nu se impune o interferență a statului în limitarea libertății de exprimare întrucât acestea **se încadrează în limitele libertății de exprimare**, prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ și nu constituie incitare la ură.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,**

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptele sesizate nu depășesc limitele libertății de exprimare conform art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, *se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ*;
2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru

BABUȘ Radu - Membru

DIACONU Adrian – Nicolae - Membru

GRAMA Horia - Membru

JURA Cristian - Membru

MOȚA Maria - Membru

RAIU Cătălin – Valentin - Membru

Data redactării: 08.05.2025
Redactată și motivată F.L.I.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările**



și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

